

Postup pri príprave a realizácii garantovaných energetických služieb vo verejnej správe

Obsah

Úvod	2
1. GES v slovenskom kontexte	4
2. Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES	5
2.1. Predbežné zhodnotenie potreby obnovy budovy a potenciálu pre GES	5
2.2. Proces realizácie garantovanej energetickej služby vo verejnom sektore	6
3. Vybrané všeobecné princípy a požiadavky v rámci zmluvy o GES	9
4. Účtovné aspekty	11
4.1. Subjekt ústrednej správy a územnej samosprávy	11
4.2. Verejná vysoká škola	15
4.3. Poskytovateľ GES	16
5. Faktoring a forfeiting	20
6. Štatistické vykazovanie	21
7. Podmienky na poskytovanie GES a vykonávanie činnosti poskytovateľa GES	22
8. Majetkovoprávne aspekty	23
9. Daňové aspekty zmluvy o GES pre poskytovateľa GES	25
9.1. Daň z príjmu poskytovateľa GES	25
10. Finančná kontrola a audit	26

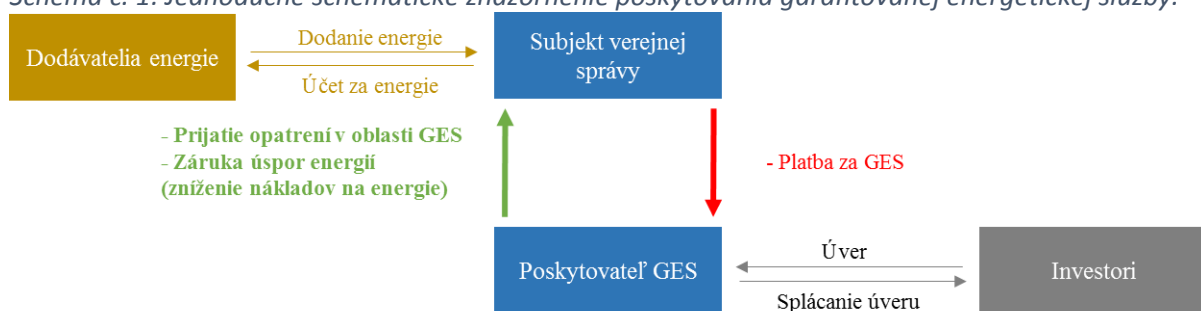
Úvod

Tento dokument nadväzuje na Konceptiu rozvoja garantovaných energetických služieb (GES) vo verejnej správe Slovenskej republiky¹, ktorá bola schválená vládou SR 11. júla 2018. Je vypracovaný na základe úlohy C.9 uznesenia vlády SR č. 570 z 13. decembra 2017. Jeho cieľom je popísať postup a podmienky implementácie GES v súlade s platným usmernením Eurostatu a zároveň v súlade s novelou zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti účinnou od 1. februára 2019 tak, aby využívanie týchto služieb vo verejnej správe nemalo vplyv na maastrichtský dlh Slovenskej republiky počítaný metodikou ESA 2010.

Súčasťou tohto dokumentu je aj vzorová zmluva o energetickej efektívnosti pre verejný sektor (ďalej len „vzorová zmluva o GES“). Vzorová zmluva o GES poskytuje subjektom verejnej správy presný rámec, ktorý im umožňuje dodržať súlad s platnou legislatívou a usmerneniami Eurostatu. Vzorová zmluva bola oficiálne konzultovaná s Eurostatom, ktorý posúdil, či sú riziká v tejto zmluve dostatočne prenesené na poskytovateľa GES a či spĺňa podmienky, aby sa záväzky vyplývajúce z takejto zmluvy nezapočítavali do verejného dlhu. Výsledok konzultácie bude zverejnený na stránke Eurostatu. Výsledkom konzultácie je, že Eurostat nezistil žiadne ustanovenie, ktoré by viedlo k okamžitej klasifikácii tejto zmluvy do verejného dlhu. Nezáväznou súčasťou tohto dokumentu je aj modelový príklad GES, ktorý jednoduchou formou opisuje využitie vzorovej zmluvy na príklade samosprávy, ktorá má záujem o využitie GES na svojej budove.

GES, čiže garantovaná energetická služba pochádza z anglického výrazu Energy Performance Contracting (EPC). Ide o zmluvný vzťah medzi poskytovateľom GES² a prijímateľom GES, ktorým je pre účely tohto dokumentu subjekt verejnej správy podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „subjekt verejnej správy“).

Schéma č. 1: Jednoduché schematické znázornenie poskytovania garantovanej energetickej služby.

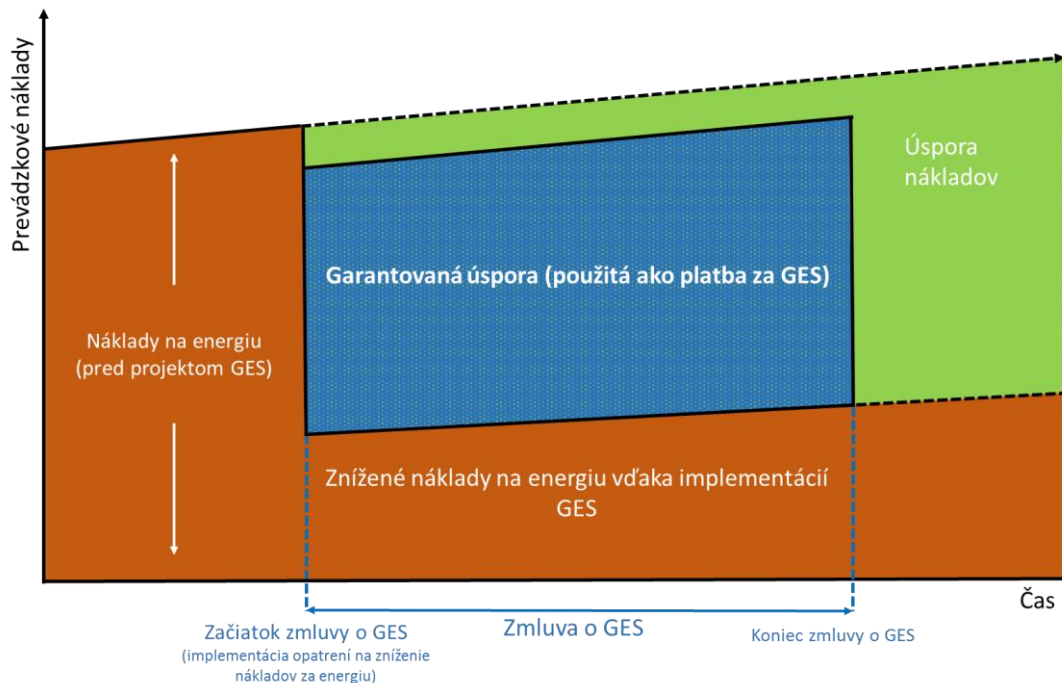
Spracované podľa: *A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts*

¹ <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=27642>

² Poskytovateľom GES môže byť aj štátom čiastočne vlastnený podnik, ktorý však musí byť klasifikovaný mimo verejný sektor a o zákazky GES sa musí uchádzať v rámci verejného obstarávania, pričom jeho záujem uchádzať sa musí byť z jeho vlastnej iniciatívy (t. j. nie na explicitný alebo implicitný pokyn žiadneho orgánu štátnej správy).

Podstatou GES je poskytovanie služby, najmä v podobe garantovanej energetickej úspory pri súčasnom energetickom zhodnotení majetku vo vlastníctve subjektu verejnej správy, za čo poskytovateľovi GES prináleží dohodnutá odplata.

Graf č. 1: Časové znázornenie projektu GES

Energetickým zhodnotením sa na účely tohto dokumentu myslí implementácia opatrení, ktoré vedú k úsporám energie alebo k zlepšeniu energetickej efektívnosti na vopred stanovenú hodnotu a zodpovedajú investičným výdavkom poskytovateľa GES. Aj keď je tento dokument primárne zameraný na budovy a ich vykurovanie, nevylučuje aj iné opatrenia vedúce k úsporám energie, vrátane napr. opatrení vykonaných na osvetlení, klimatizačných zariadeniach, ale aj zariadeniach využívajúcich obnoviteľné zdroje energie (ďalej len „OZE“). Pri zariadeniach OZE je ale nevyhnutné, aby investičné výdavky na realizáciu týchto opatrení nepresiahli 50% z celkových nákladov súvisiacich s energetickým zhodnotením. V prípade nedosiahnutia dohodnutého garantovaného zníženia spotreby energie platí, že poskytovateľ GES je prijímateľovi služby povinný kompenzovať rozdiel medzi skutočnými nákladmi na energiu (upravenými o zmenu v cene energie) a výškou nákladov, ktoré by verejnemu subjektu vznikli v prípade dosiahnutia garantovanej hodnoty energetických úspor (t. j. medzi garantovanou a skutočnou úsporou energie) za predpokladu, že zmluvné strany dodržiavali dohodnuté zmluvné podmienky.

Základný rámec pre GES, ktoré nemajú vplyv na verejné financie, stanovujú usmernenia Eurostatu, predovšetkým usmernenie vypracované Eurostatom v spolupráci s Európskou

investičnou bankou (EIB) z 8. mája 2018 o štatistickom vykazovaní EPC³ (ďalej aj „používateľská príručka“). V prostredí SR je tento rámec stanovený predovšetkým zákonom č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti v znení neskorších predpisov, týmto dokumentom a vzorovou zmluvou.

Vzhľadom na to, že na Slovensku je vyše 10 000 verejných budov, poskytuje model GES značný potenciál obnovovať budovy a technologické systémy bez potreby priamej kapitálovej investície na tento účel z verejných zdrojov, spolu s tým znížiť náklady verejnej správy na energie, prispieť k predĺženiu životnosti verejných budov a zlepšiť kvalitu životného prostredia.

Dokument sa venuje (1) systému energetickej služby na Slovensku a možnosti jeho využitia vo verejnej správe, (2) systému analýzy požiadaviek na zlepšenie energetickej efektívnosti verejných budov, technickej asistencii smerujúcej k zvýšeniu energetickej efektívnosti budov štátnej správy a identifikácii vhodných projektov pre GES, (3) procesu a životnému cyklus zmlúv o GES, (4) prehľadu vybraných základných princípov projektov GES, (5) účtovným aspektom súvisiacim s GES, (6) základným právnym aspektom vstupu subjektu verejnej správy do zmlúv o GES (v súlade s účinnou legislatívou) a (7) opisu daňových aspektov pre poskytovateľa GES.

1. GES v slovenskom kontexte

Energetické služby majú od 1.12.2014 významnú legislatívnu podporu v zákone č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti“). Tento zákon zaviedol v § 15 až 20 systém definície a podpory energetických služieb. MH SR vedie na svojej webstránke⁴ zoznamy poskytovateľov GES a zoznam odborne spôsobilých osôb na vykonávanie garantovanej energetickej služby. Spôsob zápisu do zoznamu je riešený formou vyhlášky MH SR č. 99/2015 Z. z. o poskytovateľoch podpornej a garantovanej energetickej služby. GES je energetická služba poskytovaná na základe zmluvy o energetickej efektívnosti s garantovanou úsporou energie, t. j. zmluvy o energetickej efektívnosti. Poskytovanie energetickej služby s garantovanou úsporou energie je viazaná živnosť.

Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti ustanovuje povinný obsah zmluvy o energetickej efektívnosti a to aj v prípade, ak sa poskytovanie energetickej služby dotýka verejného sektora. Slovenská inovačná a energetická agentúra vykonáva podporu a osvetu rozvoja energetickej služby. Taktiež vykonáva školenie a aktualizáciu odbornú prípravu odbornej spôsobilej osoby na poskytovanie garantovanej energetickej služby a informuje verejný subjekt o možnostiach realizácie opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti v jeho

³ A Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts
http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8885635/guide_to_statistical_treatment_of_epcs_en.pdf/f74b474b-8778-41a9-9978-8f4fe8548ab1

⁴ <http://www.economy.gov.sk/energetika/energeticka-efektivnost/poskytovanie-energetickej-sluzby>

pôsobnosti, najmä o možnostiach využívania energetickej služby na financovanie opatrení na zlepšenie energetickej efektívnosti a na zlepšenie energetickej efektívnosti z dlhodobého hľadiska.

Poskytovatelia energetickej služby majú povinnosť zasielať údaje o vykonaných energetických službách za predchádzajúci kalendárny rok do monitorovacieho systému energetickej efektívnosti.

2. Proces výberu poskytovateľa GES a implementácia zmluvy o GES

2.1. Predbežné zhodnotenie potreby obnovy budovy a potenciálu pre GES

Pred rozhodnutím subjektu verejnej správy, či obnoviť svoju budovu a či ju obnoviť a zároveň energeticky zhodnotiť prostredníctvom GES alebo iným spôsobom, by si mal tento subjekt verejnej správy predovšetkým vyhodnotiť aktuálny technický stav budovy, požiadavky na rozsah obnovy, plány jej ďalšieho využitia v dlhodobom horizonte a očakávané parametre budovy po obnove. Následne môže prvotne vyhodnotiť, či GES môže byť vhodným spôsobom zabezpečenia obnovy. Otázky, ktoré je v tomto štádiu potrebné zodpovedať sú, o. i.:

- a. o aký typ budovy a jej využitia ide,
- b. aké má budova priemerné ročné náklady na energiu,
- c. aká rozsiahla je potreba prípadnej obnovy,
- d. aký je potenciál energetických úspor v %,
- e. nakoľko reálne je realizovať opatrenia výlučne z dosiahnutých energetických úspor, resp. či je ich možné financovať z iných zdrojov alebo ich kombináciou, a
- f. odhad doby návratnosti projektu a výšky platby za GES.

Potenciál pre GES vedia zhodnotiť aj poskytovatelia GES a často sú ochotní túto službu poskytnúť zadarmo s ambíciou v budúcnosti sa zapojiť do verejného obstarávania a získať zákazku. Je potrebné ale dbať na to, že poskytovatelia GES môžu navrhovať také riešenia obnovy budovy, ktoré práve im budú najviac vyhovovať. Ďalšou možnosťou je využiť na takúto analýzu nezávislých poradcov, ktorí sa následne nezapoja do procesu výberu poskytovateľa GES a dokážu optimálne nastaviť nielen proces, ale aj technickú špecifikáciu pre GES.

Technická asistencia a plánovanie

Slovenská inovačná a energetická agentúra (Skrátene „SIEA“) preto na základe poverenia MH SR pripravila projekt technickej asistencie pri príprave GES projektov vo verejnom sektore. Predmetom poskytovanej technickej asistencie je pomoc subjektom verejnej správy, prioritne štátnej správy pri príprave a realizácii projektov zvyšovania energetickej efektívnosti budov realizovaných prostredníctvom GES. Balík technickej asistencie zahŕňa

- a) zabezpečenie realizácie vypracovania energetických posudkov budov s dôrazom na možnosti využitia garantovanej energetickej služby,

b) pomoc v procese vyhodnocovania energetických posudkov budov so zameraním na výber vhodných postupov realizácie zvyšovania energetickej efektívnosti budov a adekvátnych finančných mechanizmov,

c) pomoc a poradenstvo pri príprave štandardnej dokumentácie pre prípravnú fázu projektu GES, realizácii verejného obstarávania a príprave dokumentácie pre realizáciu projektu GES.

O technickú asistenciu je možné sa uchádzať prostredníctvom zaslania vyplneného dotazníka, ktorý je zverejnený na webovej stránke SIEA.⁵

2.2. Proces realizácie garantovanej energetickej služby vo verejnom sektore

Na základe rozhodnutia o vykonaní GES je vhodné, aby si subjekt verejnej správy v prvom rade obstaral odborného nezávislého poradcu⁶ podľa § 12 alebo § 19 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, ktorý bude poskytovať subjektu verejnej správy podporu pri príprave technickej špecifikácie a iných podkladov, ktoré budú súčasťou súťažných podkladov pre verejné obstarávanie. Tento poradca môže sprevádzať subjekt verejnej správy aj v ďalšom procese zmluvy o GES.

1. Príprava podkladov pre verejné obstarávanie:

- a. Vo verejnom obstarávaní GES subjekt verejnej správy obstaráva dosiahnutie energetických úspor ako takých, čiže obstaráva „výsledok“ (t. j. službu), nie konkrétne technické riešenie, ktorým sa má výsledok dosiahnuť.⁷ Podklady pre verejné obstarávanie môžu špecifikovať rozsah obnovy, ale nemali by príliš detailne špecifikovať technické riešenia, pretože by mohlo dôjsť k vylúčeniu iných a efektívnejších riešení. Je ale potrebné dbať na to, aby ponúkané riešenie zahŕňalo pokiaľ možno obnovu čo najviac technologických celkov naraz a v jednom verejnom obstarávaní, prípadne aby mal subjekt verejnej správy možnosť vybrať si z viacerých alternatív obnovy. Cieľom by malo byť, aby sa poskytovatelia GES neorientovali iba na najlukratívnejšie technologické celky s krátkou dobou návratnosti, pretože v takomto prípade by sa následne samostatné obstarávanie obnovy ostatných celkov mohlo stretnúť s neakceptovateľne dlhou dobou návratnosti a nebolo by pre poskytovateľov, resp. pre financujúce banky atraktívne ani realizovateľné.
- b. Posudok, ktorý by mal byť vypracovaný nezávislým odborným poradcom v úzkej spolupráci so subjektom verejnej správy, bude podkladom pre verejné obstarávanie. Mal by obsahovať najmä:

⁵ Technická asistenciu pre garantované energetické služby vo verejnom sektore, <https://www.siea.sk/technicka-asistencia-ges/c-17710/technicka-asistencia-pre-garantovane-energeticke-sluzby-vo-verejnom-sektore/>

⁶ Nezávislý odborný poradca musí preukázať technickú a odbornú spôsobilosť na dodanie požadovanej služby, vrátane osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie GES alebo energetickeho audítora podľa zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, prípadne iný doklad o ekvivalentnej odbornej spôsobilosti v ďalších členských štátoch EÚ.

⁷ Technické riešenia realizované poskytovateľom GES však musia spĺňať príslušné technické normy.

- i. technický popis budovy subjektu verejnej správy z hľadiska energetickej náročnosti spolu so stanovením východiskovej, čiže referenčnej hodnoty spotreby energie v budove vrátane uvedenia hodnôt ovplyvňujúcich faktorov (počasie, rozsah a spôsob využitia, atď.), s definovaním použitých zdrojov údajov, za ktorých bola táto spotreba dosiahnutá,
 - ii. popis relevantných obmedzení z hľadiska napr. pamiatkovej ochrany,
 - iii. faktory, ovplyvňujúce spotrebu energie a požiadavky na kvalitu vnútorného prostredia,
 - iv. identifikáciu opatrení, ktoré majú potenciál zvýšiť energetickú efektívnosť v rámci GES,
 - v. identifikáciu iných potrebných opatrení (okrem opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti),
 - vi. identifikovanie potrieb zadávateľa vrátane identifikovania neakceptovateľných opatrení,
 - vii. stanovenie minimálnej hodnoty úspory energie, ktorá sa má obnovou dosiahnuť,
 - viii. odhad celkových investičných nákladov a celkovej úspory, stanovenie predpokladanej hodnoty zákazky na základe minimálnej hodnoty úspory energie stanovenej v predchádzajúcom bode,
 - ix. odhad jednoduchej doby návratnosti investície a
 - x. odhad pomeru investície a úspory.
- c. Súčasťou podkladov pre verejné obstarávanie musí byť aj návrh zmluvy o GES. Návrh zmluvy vychádza zo vzorovej zmluvy o GES, ktorá je zmluvou o energetickej efektívnosti podľa § 18 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti (je samostatnou súčasťou tohto metodického usmernenia). Zmluva pozostáva z povinných a voliteľných častí, pričom odborný nezávislý poradca v spolupráci so subjektom verejnej správy navrhne voliteľné hodnoty optimálne pre daný projekt tak, aby boli dodržané podmienky Eurostatu pre prenos rizík na poskytovateľa GES.

2. Verejné obstarávanie:

- a. Podmienkami účasti vo verejnom obstarávaní na poskytovateľa GES, ktoré bude vykonávať subjekt verejnej správy, sú prinajmenšom:
 - i. oprávnenie uchádzača poskytovať garantovanú energetickú službu v súlade so zákonom č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti (toto oprávnenie vydáva Ministerstvo hospodárstva SR v súlade s vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 99/2015 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti pri poskytovaní podpornej energetickej služby a garantovanej energetickej služby – viď časť 6) alebo oprávnenie na poskytovanie GES podľa právnych predpisov iného členského štátu

- Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore,
- ii. referencie a skúsenosti uchádzača (kvantitatívne – napr. celkové množstvo úspešne vybudovaných projektov a kvalitatívne – napr. projekty podobného druhu ako projekt daného subjektu verejnej správy) a
 - iii. technické a iné kapacity uchádzača realizovať zákazku.
- b. Hodnotiacimi kritériami môžu byť napríklad:
- i. najvýhodnejšia cena za jednotku garantovanej energetickej úspory alebo
 - ii. je možné využiť systém vážených kritérií, pričom sa v praxi osvedčil model, v ktorom sa vyššia váha (55 %) udeľuje objemu garantovaných úspor a nižšia (45 %) celkovej cene, ktorú subjekt verejnej správy zaplatí poskytovateľovi GES v prípade dosiahnutia garantovaných úspor. Do kritérií sa môže zahrnúť aj kvalita vyhotovenia celého projektu, t. j. nemerateľné parametre ako vzhľad obnovenej budovy, jej bezpečnosť, bezpečnosť prostredia okolo atď. alebo
3. **Podpis zmluvy:** Pri finalizovaní zmluvy s víťazom verejného obstarávania sa bude vychádzať z návrhu zmluvy, ktorá bola súčasťou súťažných podkladov a vychádza zo vzorovej zmluvy o GES. Súčasťou zmluvy bude aj metodika na vyhodnocovanie dosiahnutých úspor ako rozdielu celkových nákladov, ktoré by podľa prepočtov na základe referenčných hodnôt spotreby energie subjekt verejnej správy vynaložil, ak by jeho budova nebola obnovená a skutočne vynaloženými nákladmi po obnove budovy, a bude zachytená v prílohe č. 4 vzorovej zmluvy. Samotný vzor zmluvy presne stanovuje podmienky, ktoré je potrebné dodržať na to, aby bola zmluva o GES v súlade s uplatniteľnou legislatívou.

Iné aspekty verejného obstarávania

Stavebný dozor: S cieľom vyhnúť sa konfliktu záujmov, kedy poskytovateľ GES, ktorý realizuje obnovu budovy, bude nad touto výstavbou vykonávať aj stavebný dozor, odporúčame subjektu verejnej správy zabezpečiť nezávislý stavebný dozor separátne od obstarávania poskytovateľa GES, ktorý bude obnovu realizovať. V prípade, že má na výkon stavebného dozoru príslušné oprávnenie⁸ nezávislý odborný poradca, ktorý pripravoval podklady pre verejné obstarávanie poskytovateľa GES, môže túto úlohu plniť aj on.

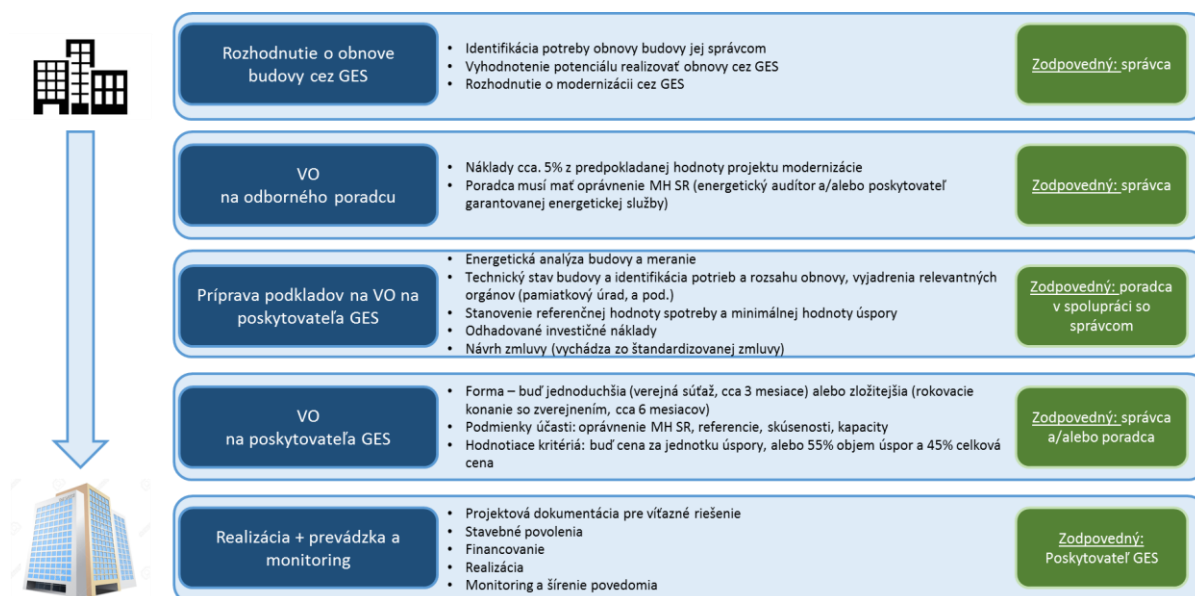
Forma verejného obstarávania: V doterajšej praxi sa pri obstarávaní poskytovateľa GES využívala verejná súťaž. Vo verejnej súťaži, rovnako ako v prípade akéhokoľvek iného postupu verejného obstarávania, možno použiť trhové konzultácie s cieľom pripraviť obstarávanie a

⁸ Fyzická osoba musí disponovať autorizačným dokladom alebo oprávnením v zmysle zákona č. 138/1992 Zb. Slovenskej národnej rady o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch.

informovať hospodárske subjekty o svojich zámeroch a zároveň dosiahnuť väčšiu účasť⁹. Vzhľadom k tomu, že pri GES je najvhodnejšie súťažiť dosiahnutie energetických úspor ako takých, nie konkrétne technické riešenie ich dosiahnutia, je možné použiť aj náročnejší postup ako rokovacie konanie so zverejnením. Toto konanie poskytne subjektu verejnej správy väčší priestor na to, aby transparentne zhodnotil odlišné návrhy technických riešení zo strany rôznych poskytovateľov GES a vybral si preň najpriateľnejší variant technického riešenia. Tento postup je vhodný hlavne pre výber poskytovateľa GES pri komplexnejších GES projektoch. V prípade, že by sa do rokovacieho konania prihlásilo príliš veľa uchádzačov, subjekt verejnej správy by si mal najskôr vybrať poskytovateľov GES, s ktorými bude pokračovať v rokovacom konaní, a to na základe dopredu oznámených výberových kritérií.

Informácia o investičných výdavkoch: V rámci verejného obstarávania bude potrebné, aby uchádzači uviedli aj informáciu o výške investičných výdavkov, ktoré vynaložia na energetické zhodnotenie.

Schéma č. 2: Indikatívna schéma procesu prípravy a realizácie GES

3. Vybrané všeobecné princípy a požiadavky v rámci zmluvy o GES

Táto kapitola opisuje niektoré základné princípy, ktorými sa riadia zmluvy o GES, kde jednou zo zmluvných strán je poskytovateľ GES a druhou stranou je subjekt verejnej správy, t. j. škola, nemocnica, úrad atď. Presné práva a povinnosti, ako aj ostatné aspekty GES upravuje vzorová zmluva o GES, ktorá je samostatnou súčasťou tohto metodického usmernenia.

⁹ § 25 zákona 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní

1. **Dĺžka trvania zmluvy o GES** je minimálne 8 rokov a na začiatku je fixne stanovená, pričom dôvodom na jej predĺženie nemôže byť iba fakt, že poskytovateľovi GES sa nestihli vrátiť preinvestované prostriedky.
2. **Riziko nedosiahnutia energetických úspor** nesie v plnej miere poskytovateľ GES, a to najmä v podobe jednak nedosiahnutia dohodnutých garantovaných energetických úspor, ale aj porúch energetického zhodnotenia s vplyvom na dosahovanie energetických úspor. Platí princíp, že pri nedosahovaní úspor sa adekvátne znižuje nárok poskytovateľa na platby za GES a v prípade nulového dosahovania úspor nemá poskytovateľ GES nárok na žiadnu platbu.
3. **Financovanie energetického zhodnotenia zabezpečuje** poskytovateľ GES. Nie je vylúčené, že subjekt verejnej správy pristúpi ku komplexnejšej obnove budovy, ktorá bude zahŕňať aj **iné investície, ktorých prvoradým cieľom nebude dosiahnutie energetických úspor**. Tieto časti je potrebné zmluvne oddeliť od zmluvy o GES tak, aby bolo zrejmé, že z energetických úspor sa uhradza iba tá časť obnovy, ktorá za týmto účelom bola primárne vybudovaná. Pre úplnosť uvádzame, že aj opatrenia vedúce iba k relatívne nízkej úspore je možné započítať do energetických opatrení, nakoľko všetky energetické opatrenia sa v rámci projektu budú posudzovať sumárne.

Ďalšie opatrenia, výlučne neenergetického charakteru, sa musia viesť a vykazovať oddelene, najvhodnejšie v osobitnej zmluve.

Na financovaní investícií sa môže podieľať aj subjekt verejnej správy. To je možné z viacerých zdrojov: EŠIF poskytnutých vo forme grantu alebo pôžičky, ktoré sú z hľadiska dopadu na verejné financie neutrálne (čo sa ale nevzťahuje na národné spolufinancovanie EŠIF, alebo z iných zdrojov. Platí pritom, že financovanie, ktoré sa z hľadiska vecnej podstaty dá považovať za štátne, nesmie v žiadnom prípade presiahnuť 50% investičných výdavkov na energetické zhodnotenie. Zároveň platí, že (na základe prepočtu metódou čistej súčasnej hodnoty - NPV) výška garantovaných úspor musí byť vyššia, ako súčet Platieb za GES a akéhokoľvek nenávratného vládneho financovania (napr. príspevok na investičné výdavky).

4. **Vybudované energetické zhodnotenie vstupuje do vlastníctva subjektu verejnej správy:** poskytovateľ GES nebude právnym vlastníkom vybudovaného energetického zhodnotenia, bude však zodpovedný za jeho údržbu (čiastočne aj prevádzku) a z hľadiska štatistického vykazovania bude počas trvania zmluvy (od momentu odovzdania vybudovaného energetického zhodnotenia do majetku subjektu verejnej správy) jeho ekonomickým vlastníkom. V prípade neplatenia platieb za GES zo strany subjektu verejnej správy v prípadoch, kedy má poskytovateľ GES na tieto platby nárok, poskytovateľ GES nemôže demontovať energetické zhodnotenie z budovy ani nijako brániť subjektu verejnej správy v jeho užívaní a bude si od subjektu verejnej správy môcť vymáhať iba neuhradené platby a s nimi spojené finančné sankcie. Poskytovateľ GES je na druhej strane chránený tým, že v prípade predčasného ukončenia zmluvy mu vzniká nárok na kompenzáciu, ktorej výška závisí od dôvodov pre predčasné ukončenie.

5. **Subjekt verejnej správy môže meniť účel využitia, previesť alebo inak nakladať s budovou, ktorú energeticky zhodnotil poskytovateľ GES,** čo sa môže vysporiadať viacerými spôsobmi zachytenými vo vzorovej zmluve vrátane **predčasného ukončenia zmluvy o GES.** V prípade zmeny účelu, resp. rozsahu využitia budovy je potrebné v prvom rade hľadať dohodu s poskytovateľom GES, ktorá bude reflektovať dopad na spotrebu energie zmeneného, resp. nového účelu využitia budovy. Na základe dohody oboch strán sa zmluva o GES upraví tak, aby poskytovateľ GES bol v situácii, ktorá preňho nie je ani výhodnejšia, ani nevýhodnejšia ako pred zmenou.
6. **Poskytovateľ GES má nárok na minimálne 2/3 podiel** na úsporách prevyšujúcich garantovanú úroveň. Poskytovateľ GES môže úsporu **kombinovať s produkciou energie** z obnoviteľných zdrojov, a môže takúto energiu aj predávať.
7. **Poskytovateľ GES môže odpredať práva na platby za GES finančnej inštitúcii,** čo ale nemôže mať vplyv na rozdelenie rizík medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom GES.

4. Účtovné aspekty

4.1. Subjekt ústrednej správy a územnej samosprávy

Z hľadiska postupov účtovania zostáva zachovaný princíp, že energetické zhodnotenie budovy účtovne zostáva jej súčasťou. Vybudovaním energetického zhodnotenia teda poskytovateľ GES zhodnotí budovu subjektu verejnej správy a samotné energetické zhodnotenie nebude účtovne oddelené od budovy, na ktorej je nainštalované.

Toto zhodnotenie sa v momente jeho dokončenia a odovzdania do užívania stane majetkom subjektu verejnej správy. Do aktívnej časti súvahy tak subjekt verejnej správy získa hodnotnejšie aktívum (energeticky zhodnotenú budovu).

Subjektu verejnej správy v tejto súvislosti vzniknú zmluvné povinnosti voči poskytovateľovi GES. Energetické zhodnotenie budovy bude zaúčtované na aktívnej strane súvahy subjektu verejnej správy súvzťažne s pasívom v podobe záväzku resp. zúčtovacieho vzťahu na pasívnej strane súvahy.

Subjekt verejnej správy bude zmluvne zaviazaný voči poskytovateľovi GES pravidelne platiť platby (účtovaný ako náklad) za energetickú službu, ktorá zahŕňa najmä vybudovanie, správu a údržbu energetického zhodnotenia. Garantovaná energetická úspora vychádza z technického prepočtu a poskytovateľ GES v tomto rozsahu preberá technické riziko. Samotný výpočet úspor je postavený na porovnaní technickej výkonnosti. Subjekt verejnej správy zníži platbu v prospech poskytovateľa GES o zmluvnú kompenzáciu v prípade nedosiahnutia garantovaných úspor podľa bodu 2a a 2b časti 3.1 tejto Konceptcie. Prijatie energeticky zhodnoteného majetku sa ocení v sume fakturovanej poskytovateľom GES. Zhodnotením majetku sa zvyšuje jeho hodnota. O zhodnotení majetku sa účtuje ako zvýšenie obstarávacej

ceny pôvodného majetku na osobitnom analytickom účte k účtu 021 (Stavby) a súvzťažne na účet 479 (Ostatné dlhodobé záväzky).

1. Energetické zhodnotenie majetku sa odpisuje na účet nákladov. Doba odpisovania sa určí podľa predpokladanej doby používania energetického zhodnotenia majetku.
2. V priebehu používania energeticky zhodnoteného majetku sa uhrádza dlhodobý záväzok z titulu prijatia energeticky zhodnoteného majetku a poskytovateľ GES fakturuje služby vo forme zabezpečenia udržania garantovanej energetickej efektívnosti, ktorá sa účtuje ako náklad na účte 321 (Dodávateľa).

Schéma účtovania v rozpočtových organizáciách alebo príspevkových organizáciách štátnej správy:

Odovzdanie energetického zhodnotenia majetku štátnej ROPO

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
hodnota energetického zhodnotenia majetku	021 (Stavby)	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)
odpisy	551 (Odpisy)	081 (Oprávkky k stavbám)

Zabezpečenie energetickej efektívnosti – fáza od dobudovania do ukončenia doby trvania zmluvy

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
splátka za energeticky zhodnotený majetok z prostriedkov štátneho rozpočtu	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	22x (Účty v bankách)
Zúčtovanie bežného transferu zo štátneho rozpočtu vo výške výdavkov	352 (Zúčtovanie z financovania zo štátneho rozpočtu)	681 (Výnosy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu)
zabezpečenie udržania garantovanej energetickej efektívnosti	518 (Ostatné služby)	321 (Dodávateľa)
splátka za zabezpečenie udržiavania	321 (Dodávateľa)	22x (Účty v bankách)

Zúčtovanie bežného transferu zo štátneho rozpočtu vo výške výdavkov	352 (Zúčtovanie z financovania zo štátneho rozpočtu)	681 (Výnosy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu)
kompenzácie od poskytovateľa GES v prípade nedosiahnutia garantovaných energetických úspor	321 (Dodávateľa) 479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	518 (Ostatné služby) alebo 648 (Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti)
finančné plnenie alebo úhrada kompenzácie	321 (Dodávateľa) 22x (Účty v bankách)	22x (Účty v bankách) 32x, 479 (Dodávateľa, Ostatné dlhodobé záväzky)
Zníženie zúčtovania transferu zo štátneho rozpočtu pri úhrade kompenzácie na účet organizácie	681 (Výnosy z bežných transferov zo štátneho rozpočtu)	352 (Zúčtovanie z financovania zo štátneho rozpočtu)

Schéma účtovania v organizáciách samosprávy:

Odobzovanie energetického zhodnotenia majetku organizácii samosprávy

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
hodnota energetického zhodnotenia majetku	021 (Stavby)	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)
odpisy	551 (Odpisy)	081 (Oprávkky k stavbám)

Zabezpečenie energetickej efektívnosti – fáza od dobudovania do ukončenia doby trvania zmluvy

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
splátka za energeticky zhodnotený majetok z vlastných prostriedkov, prostriedkov obce a VÚC	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	22x (Účty v bankách)
Zúčtovanie bežného transferu od zriaďovateľa vo výške výdavkov (len ROPO)	354 (Zúčtovanie z financovania z rozpočtu obce a vyššieho územného celku)	691 (Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom)
zabezpečenie udržania garantovanej energetickej efektívnosti	518 (Ostatné služby)	321 (Dodávateľia)
splátka za zabezpečenie udržiavania	321 (Dodávateľia)	22x (Účty v bankách)
Zúčtovanie bežného transferu od zriaďovateľa vo výške výdavkov (len ROPO)	354 (Zúčtovanie z financovania z rozpočtu obce a vyššieho územného celku)	691 (Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom)
kompenzácie od poskytovateľa GES v prípade nedosiahnutia	321 (Dodávateľia)	518 (Ostatné služby)
	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	

garantovaných energetických úspor		648 (Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti)
	321 (Dodávateľia)	22x (Účty v bankách)
finančné plnenie alebo úhrada kompenzácie	22x (Účty v bankách)	32x, 479 (Dodávateľia, Ostatné dlhodobé záväzky)
	691 (Výnosy z bežných transferov z rozpočtu obce alebo z rozpočtu vyššieho územného celku v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo vyšším územným celkom)	354 (Zúčtovanie z financovania z rozpočtu obce a vyššieho územného celku)

4.2. Verejná vysoká škola

1. Prijatie energeticky zhodnoteného majetku sa ocení v sume fakturovanej poskytovateľom GES. Zhodnotením majetku sa zvyšuje jeho hodnota. O zhodnotení majetku sa účtuje ako zvýšenie obstarávacej ceny pôvodného majetku na osobitnom analytickom účte k účtu 021 (Stavby) a súvzťažne na účet 479 (Ostatné dlhodobé záväzky).
2. Energetické zhodnotenie majetku sa odpisuje na účet nákladov. Doba odpisovania sa určí podľa predpokladanej doby používania energetického zhodnotenia majetku.
3. V priebehu používania energeticky zhodnoteného majetku sa uhrádza dlhodobý záväzok z titulu prijatia energeticky zhodnoteného majetku a poskytovateľ GES fakturuje služby vo forme zabezpečenia udržania garantovanej energetickej efektívnosti, ktorá sa účtuje ako náklad a krátkodobý záväzok.
4. Úhrada záväzkov voči poskytovateľovi GES sa predpokladá z dotácie na bežné výdavky.

Verejná vysoká škola pri obstarávaní dlhodobého majetku z vlastných zdrojov účtuje aj o použití fondu reprodukcie. Ak pri obstarávaní dlhodobého majetku používa dotáciu, neúčtuje použitie fondu reprodukcie. Preto musí byť určené z akého zdroja bude energetické zhodnotenie majetku financovať, aby správne účtovala o fonde reprodukcie.

Schéma účtovania verejnej vysokej školy:

Odovzdanie energetického zhodnotenia majetku verejnej vysokej škole

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
hodnota energetického zhodnotenia majetku	042 (Stavby alebo zariadenie)	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)
odpisy	551 (Odpisy)	08x (Oprávky k dlhodobému majetku)

Zabezpečenie energetickej efektívnosti – fáza od dobudovania do ukončenia doby projektu

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
splátka za energeticky zhodnotený majetok	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	221 (Bankové účty)
dotácia na bežné výdavky	346 (Zúčtovanie so ŠR)	691 (Dotácie)
zabezpečenie udržania garantovanej energetickej efektívnosti	518 (Ostatné služby)	32x (Záväzky)
kompensácie od poskytovateľa GES spoločnosti v prípade nedosiahnutia garantovaných energetických úspor	32x (Záväzky)	518 (Ostatné služby)
finančné plnenie alebo úhrada kompenzácie	479 (Ostatné dlhodobé záväzky)	649 (Iné ostatné výnosy)
	32x (Záväzky)	221 (Bankové účty)
	221 (Bankové účty)	32x, 479 (Záväzky, Ostatné dlhodobé záväzky)

4.3. Poskytovateľ GES

Priame energetické zhodnotenie budovy sa prejaví v účtovníctve verejného sektora zvýšením hodnoty budovy o zrealizované zhodnotenie a zhodnotenú budovu bude naďalej vlastníť subjekt verejnej správy (v prípade štátnych organizácií štát) a poskytovateľ GES nemá k nej

vlastnícke právo (vlastnícke právo nemá ani k zhodnotenej časti budovy). Cieľom vykonania financovania energetického zhodnotenia majetku poskytovateľom GES je získanie práva na platbu za GES.

Účtovanie o garantovanej energetickej službe vychádza zo zmluvného vzťahu uzatvoreného medzi poskytovateľom GES a subjektom verejnej správy. Zmluva o GES obsahuje povinné náležitosti ustanovené v § 18 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti. Podkladom účtovania sú zmluvne stanovené parametre preukazujúce technickú schopnosť dosiahnutia garantovanej úspory. Finančné vyjadrenie garantovanej energetickej úspory je postavené na technických prepočtoch a predstavuje prvotný finančný nárok GES za vybudovanie energeticky zhodnoteného majetku a za jeho udržiavanie počas doby trvania zmluvy o GES. Tieto dokumenty sú účtovnými záznamami, tvoriacimi podklad na účtovanie účtovných prípadov u poskytovateľa GES a subjektu verejnej správy.

Celkové dohodnuté platby sa môžu meniť na základe dosahovaných energetických úspor v súlade so stanovenými zmluvnými podmienkami.

Účtovné zobrazenie zmluvy o GES:

1. Prvá etapa pozostáva z predprípravných prác, z realizačných prác na majetku subjektu verejnej správy a končí odovzdaním energeticky zhodnoteného majetku subjektu verejnej správy.

Prvá etapa sa účtovne zobrazí ako účtovanie zákazkovej výroby. Po odovzdaní energeticky zhodnoteného majetku vystaví poskytovateľ GES doklad, faktúru za realizované plnenie.

2. Druhá časová etapa sa začína po ukončení a odovzdaní energeticky zhodnoteného majetku subjektu verejnej správy. Počas nej sa udržiava energeticky zhodnotený majetok, monitoruje a kontroluje sa dosahovaná technická energetická úspora vymedzená prostredníctvom garantovanej energetickej úspory. Za poskytovanie služieb vykonávaných na majetku (prevádzka, údržba, služba za meranie energetickej spotreby, a pod.) poskytovateľ GES vystaví doklad pre subjekt verejnej správy.

Realizácia platieb

Platby sa uskutočňujú v zmluvne nastavených časových intervaloch. Poskytovateľ GES podľa zákona musí najmenej raz ročne vypracovať správu o vyhodnotení zmluvne stanovených hodnôt energetických úspor a na základe týchto výsledkov sa následne stanovujú nároky na finančné plnenie pre poskytovateľa GES. Nároky na finančné plnenie pre poskytovateľa GES je možné stanoviť len na základe podmienok dohodnutých v zmluve. V prípade dosiahnutia vyšších úspor nad ich garantovanú hodnotu sa tento nárok zvyšuje podľa zmluvne dohodnutých podmienok. Poskytovateľ GES zvýšené nároky fakturuje ako zvýšený nárok za poskytnutú službu. V prípade nedosahovania požadovaných parametrov energetickej úspory dochádza ku zníženému nároku na platby.

Navrhovaná schéma účtovania poskytovateľa GES:Budovanie energetického zhodnotenia majetku subjektu verejnej správy

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
budovanie energetického zhodnotenia	Účtovná skupina 50 až 56 (Náklady projektu na realizáciu energeticky zhodnoteného majetku)	321 (Dodávateľia) 331 (Zamestnanci) a iné záväzky
	316 (Čistá hodnota pohľadávky = vynaložené náklady + marža)	606 (Výnosy z realizácie vybudovanie energeticky efektívnejšieho majetku)

Zabezpečenie energetickej efektívnosti – fáza od dobudovania do ukončenia doby projektu

položka	aktíva / náklady (MD)	pasíva / výnosy (D)
zabezpečenie udržania garantovanej energetickej efektívnosti	Účtovná skupina 50 až 56 (Údržba a meranie spotreby)	32x (Záväzky)
	311 (Zvýšenie hodnoty pohľadávky)	602 (Výnos za udržanie a kontrolu energetickej efektívnosti)
nárok na finančné plnenie	221 (realizácia platieb)	311 (realizácia platieb)

	221 (Peniaze)	311 (Inkaso pohľadávky)
Kompenzácia v prípade nedosahovania garantovaných energetických úspor	602 (zníženie výnosov bežného účtovného obdobia)	325 (Ostatné záväzky)
	548 (vznik nákladov nad hodnotu zaúčtovaných výnosov bežného účtovného obdobia)	

Účinná legislatíva:

- 1. Opatrenie pre MF SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov**

Realizácia energeticky zhodnoteného majetku pre subjekt verejnej správy sa účtuje ako zákazková výroba. Fakturovaná hodnota za realizáciu energetického zhodnotenie je dlhodobá pohľadávka. Počas doby kontraktu, po odovzdaní energeticky zhodnoteného majetku, sa môže fakturovať za údržbu, kontrolu a iné služby spojené s kontraktom. Ide o krátkodobú pohľadávku a výnos. Celkovo má poskytovateľ garantovanej energetickej úspory - poskytovateľ GES nárok na platby počas doby kontraktu, ktoré sú uvedené v uzatvorenej zmluve a rovnajú sa garantovanej energetickej úspore v technickej hodnote a finančnej hodnote. Pri nedosahovaní priebežnej garantovanej energetickej úspory sa znižuje nárok na platbu. Pri dosahovaní vyššej ako garantovanej energetickej úspory sa zvyšuje nárok na platbu. Zníženie nároku na platbu sa prioritne účtuje ako zníženie pohľadávky a náklad.

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 21. novembra 2018 č. MF/017028/2018-74, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://finance.gov.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa->

[sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-podnikatelov/podvojne-uctovnictvo/postupy-uctovania/](https://finance.gov.sk/sk/dane-cla-uctovnictva/uctovnictvo-podnikatelov/podvojne-uctovnictvo/postupy-uctovania/)

2. Opatrenie MF SR č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov

Osobitné ustanovenie (§), v ktorom je uvedené, že nezisková účtovná jednotka (verejná vysoká škola) účtuje prijaté zrealizované energetické zhodnotenie majetku od poskytovateľa garantovanej energetickej služby (poskytovateľ GES) ako zvýšenie hodnoty dlhodobého majetku a dlhodobý záväzok (na ťarchu účtu 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku a v prospech účtu 479 – Ostatné dlhodobé záväzky).

Následne sa dlhodobý majetok odpisuje počas doby jeho užívania. V priebehu trvania zmluvy o GES sa uhrádza dlhodobý záväzok z titulu prijatia energeticky zhodnoteného majetku. Poskytovateľ garantovanej energetickej služby fakturuje služby vo forme zabezpečenia udržania garantovanej energetickej efektívnosti, ktoré sa účtujú ako náklad a krátkodobý záväzok (na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a v prospech účtu 321 – Dodávatelia). V prípade nedosiahnutia garantovaných energetických úspor sa účtuje zníženie záväzku voči poskytovateľovi garantovanej energetickej služby (zníženie nároku na platby do hodnoty nákladov účtovaných v účtovnom období v prospech účtu 518 – Ostatné služby a nad hodnotu nákladov účtovaných v účtovnom období v prospech účtu 649 – Iné ostatné výnosy). Ak sa dosiahnu vyššie hodnoty zlepšenia energetickej efektívnosti, pri ktorých vzniká poskytovateľovi garantovanej energetickej služby nárok na odmenu, účtuje sa u prijímateľa garantovanej energetickej služby tento nárok na odmenu na ťarchu účtu 518 – Ostatné služby a v prospech účtu 321 – Dodávatelia. Úhrada záväzkov sa predpokladá uskutočňovať z dotácie na bežné výdavky.

Opatrenie MF SR č. MF/16715/2018-74, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. novembra 2007 č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania v znení neskorších predpisov. Dostupné na:

<https://finance.gov.sk/sk/dane-cla-uctovnictva/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa-sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-neziskovu-sferu/podvojne-uctovnictvo/postupy-uctovania/>

5. Faktoring a forfeiting

Faktoring, t. j. odpredaj pohľadávky poskytovateľa GES finančnej inštitúcii, resp. forfeiting, nebudú mať vplyv na charakter zmluvných záväzkov subjektu verejnej správy v rámci zmluvy o GES, pretože faktoring nepovedie k zmene zmluvných povinností subjektu verejnej správy platiť platby za GES dohodnutým spôsobom. Nepôjde preto o úver napriek tomu, že subjekt verejnej správy bude mať v dôsledku faktoringu záväzok priamo voči finančnej inštitúcii, ktorá

budúcu pohľadávku alebo jej časť (t.j. nárok na budúce platby) od poskytovateľa GES nadobudla.

Vzor zmluvy o GES upravuje aj túto oblasť, a to spôsobom, aby sa akékoľvek nároky medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom vysporiadali v rámci jedného roka, od kedy boli zistené. Platby voči finančnej inštitúcii (postúpená časť platieb) môžu počas tohto roka pokračovať v nezmenenej výške, ale poskytovateľ GES musí akýkoľvek nárok subjektu verejnej správy, ktorý nebolo možné vysporiadať cez zníženie platieb, uhradiť buď jednorazovo, alebo môže subjekt verejnej správy pristúpiť k predčasnému ukončeniu zmluvy z dôvodov na strane poskytovateľa GES. V takom prípade si finančná inštitúcia vysporiada akékoľvek zostávajúce nároky už priamo s poskytovateľom GES.

6. Štatistické vykazovanie

Na základe usmernenia Eurostatu k zmluvám o GES, sa tieto chápu ako záväzky nevstupujúce do maastrichtského dlhu verejnej správy počítaného v metodike ESA 2010. Schodok verejnej správy tak budú ovplyvňovať iba jednotlivé platby za GES.

V prípade, že poskytovateľ GES postúpi pohľadávku finančnej resp. inej inštitúcii, a podmienky znášania rizika z nedosiahnutia garantovanej úspory zostanú na strane poskytovateľa GES (ako je uvedené v časti 5 tohto dokumentu), nedochádza k zmene štatistického vykazovania záväzkov zo zmluvy o GES (ostávajú mimo maastrichtského dlhu)¹⁰.

Z pohľadu národnej legislatívy určujúcej maximálne možné zadĺženie subjektov verejnej správy je potrebné spomenúť zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedené predpisy určujú za akých podmienok môžu príslušné subjekty verejnej správy prijímať návratné zdroje financovania resp. v prípade územnej samosprávy je definovaný aj dlh pre účely sledovania zadĺženosti samospráv. Z pohľadu riešenia problematiky zmluvy o GES však nie je nutné upravovať vyššie spomenuté zákony, nakoľko záväzky zo zmluvy o GES (ktorá bude plne v súlade so vzorom zmluvy o GES) nie sú predmetom vykazovania v rámci regulácie dlhu subjektov verejnej správy.

Pre detailnejšie sledovanie zmlúv o GES vo verejnej správe je nutné zo strany Ministerstva financií SR disponovať údajmi o hodnote aktív vybudovaných a dodaných poskytovateľmi GES v rámci zmlúv o GES subjektom verejnej správy, o hodnote jednotkových platieb zo strany subjektov verejnej správy a o výške nesplatených záväzkov zo zmlúv o GES.

¹⁰Podmienky zmluvy o GES však budú striktné vylučovať možnosť prenosu rizika na subjekt verejnej správy.

Účinná legislatíva: Na základe predchádzajúcich požiadaviek Eurostatu o údaje obdobných zmlúv (napr. PPP projekty, koncesie) sú finančné výkazy (FIN) nastavené tak, aby jednoznačne identifikovali záväzky zo zmlúv o GES, a tie tak mohli byť vyňaté zo záväzkov vstupujúcich do výpočtu maastrichtského dlhu.

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/013593/2018-421, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004 č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení neskorších predpisov obsahuje podpoložku, na ktorej sa klasifikujú výdavky na úhradu čiastkových platieb za GES, ktoré zahŕňajú aj čiastkové úhrady investičných nákladov, aj odmeny za službu.:

637042 Garantované energetické služby

Na uvedenej podpoložke sa klasifikujú prevádzkové platby za garantované energetické služby a odplata za prevod vlastníckych práv v prípade riadneho ukončenia zmluvy v konečný deň. Ostatné súvisiace výdavky sa klasifikujú na vecne príslušných podpoložkách.

7. Podmienky na poskytovanie GES a vykonávanie činnosti poskytovateľa GES

Výkon činnosti poskytovateľa GES sa riadi zákonom č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 99/2015 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti pri poskytovaní podpornej energetickej služby a garantovanej energetickej služby.

Poskytovať garantovanú energetickú službu (t. j. vykonávať činnosť poskytovateľa GES) môže fyzická osoba, ktorá úspešne zložila skúšku odbornej spôsobilosti na poskytovanie garantovanej energetickej služby, prípadne právnická osoba, ktorá takúto fyzickú osobu zamestnáva. Skúška odbornej spôsobilosti pozostáva:

- a) zo znalostí všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich
 - a. poskytovanie garantovanej energetickej služby,
 - b. podnikanie v energetike,
 - c. podnikanie v tepelnej energetike,
- b) z odborných vedomostí o
 - a. metódach výpočtu úspor energie,
 - b. možnostiach a spôsoboch financovania garantovanej energetickej služby,
 - c. energetických analýzach a energetických auditoch,
 - d. navrhovaní projektov zameraných na energetickú efektívnosť,
 - e. prevádzke a údržbe energetických zariadení,
 - f. monitorovaní a hodnotení spotreby energie.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti vydáva fyzickej osobe organizácia, ktorá je určená Ministerstvom hospodárstva SR.

Účinná legislatíva: podstatné náležitosti zmluvy o GES sa v § 18 ods. 2 zákona č. 321/2014

Z. z. o energetickej efektívnosti rozšírili o:

- rozsah a podmienky prenechania majetku vo vlastníctve alebo v správe prijímateľa garantovanej energetickej služby poskytovateľovi garantovanej energetickej služby,
- spôsob a termín nadobudnutia inštalovaného zariadenia do vlastníctva alebo správy prijímateľa garantovanej energetickej služby,
- výpovednú lehotu a začiatok jej plynutia,
- popis stavu, v akom má byť majetok vo vlastníctve alebo v správe prijímateľa garantovanej energetickej služby ku dňu skončenia zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor.

§ 18 ods. 1 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti potom zadefinoval zmluvu o GES, ale najmä umožnil uzatvárať takúto zmluvu len vtedy, ak nemá dôsledky na výšku dlhu verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu.

8. Majetkovoprávne aspekty

Z právneho hľadiska bude poskytovateľ GES vlastníkom energetického zhodnotenia, ak ide o samostatnú vec v právnom zmysle slova, len do momentu dohodnutého v zmluve o GES, najneskôr však do dňa jeho odovzdania do prevádzky. Poskytovateľ GES bude na základe zmluvy o GES oprávnený v nevyhnutnej miere užívať majetok verejnej správy z dôvodu nevyhnutných zásahov, vrátane výmeny existujúcich zariadení. Toto zariadenie bude poskytovateľ GES počas trvania zmluvy o GES oprávnený prevádzkovať a zabezpečovať jeho údržbu a opravu.

V prípade zhodnotenia majetku verejnej správy, ktorým nevzniká nová vec v právnom zmysle slova (napr. zateplenie budovy, výmena okien alebo strechy), nevzniká vlastnícke právo v prospech poskytovateľa GES k vykonaným úpravám. Zhodnotený majetok verejnej správy (pôjde najmä o budovy, resp. ich časti) síce nebude poskytovateľ GES prevádzkovať, ale bude oprávnený vykonávať na ňom zásahy. Subjekt verejnej správy, ako zmluvná strana, musí zabezpečiť dodržiavanie zmluvných povinností, ktoré vyplývajú zo Vzorovej zmluvy o GES. Právo vlastníka alebo správcu nakladať neobmedzene s predmetom svojho vlastníctva alebo správy ostáva zachované. Ak sa zmluva o GES neukončí, všetky práva a povinnosti subjektu verejnej správy zo zmluvy o GES prechádzajú na nového nadobúdateľa majetku.

Účinná legislatíva: Zákony upravujúce nakladanie s majetkom verejnej správy upravujú užívanie majetku počas trvania zmluvy o GES. Ide o zákony:

- Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu
- Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

- Zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov
- Zákona č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov

Napríklad v § 13g zákona NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona č. 4/2019 Z. z. je ustanovené, že správca majetku štátu je oprávnený na základe zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor (zmluva o GES) prenechať v nevyhnutne potrebnom rozsahu majetok štátu poskytovateľovi energetickej služby s garantovanou úsporou energie (poskytovateľovi GES) na

- a) obnovu budovy alebo stavebné úpravy budovy, ktorými sa vykonáva zásah najmä do jej obalovej konštrukcie zateplením obvodového plášťa a strešného plášťa a výmenou pôvodných otvorových výplní,
- b) obnovu technického zariadenia budovy,
- c) údržbu a opravy obnovej časti budovy podľa písmena a),
- d) zriadenie, rekonštrukciu, modernizáciu alebo výmenu technických systémov vykurovania, prípravy teplej vody, vetrania, chladenia, osvetlenia budov a ich kombinácie, energetickeho zariadenia, osvetľovacieho alebo iného zariadenia, ktoré spotrebúva energiu,
- e) prevádzku, údržbu a opravy zariadenia podľa písmen b) a d),
- f) inštaláciu merania a riadenia,
- g) zabezpečenie likvidácie zariadenia podľa písmen b) a d) podľa osobitných predpisov z dôvodov jeho úplného opotrebenia alebo poškodenia, zrejmej zastaranosti alebo nehospodárnosti v prevádzke, pre ktoré nemôže slúžiť na svoj účel alebo určenie.

Tento výpočet oprávnení pre poskytovateľa GES k majetku verejnej správy je taxatívny, preto nebude možné ho zmluvou o GES rozšíriť.

Súčasne, Zákon NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona č. 4/2019 Z. z. explicitne zakotvuje, že s prevodom vlastníctva alebo správy prechádzajú práva a povinnosti zo zmluvy o GES na nadobúdateľa tohto majetku, ak sa zmluva o GES v súlade s jej podmienkami neukončí.

Odôvodnenie prijatých zmien je dostupné na stránke:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=7&ID=1141>

9. Daňové aspekty zmluvy o GES pre poskytovateľa GES

9.1. Daň z príjmu poskytovateľa GES

Posúdenie z hľadiska dane z príjmov na strane poskytovateľa GES:

1. etapa: budovanie energetického zhodnotenia

Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov“) sú náklady vynakladané na budovanie energetického zhodnotenia považované za daňové výdavky a súčasne za zdaniteľný príjem sú považované aj výnosy z realizácie vybudovania energeticky efektívnejšieho majetku (výnosy z čistej hodnoty zákazky). Tieto výnosy, nakoľko sú kalkulované ako súčet vzniknutých nákladov a marže, sú fakticky predmetom zdanenia vo výške marže. V prípade nákladov na budovanie energetického zhodnotenia prichádza akoby k ich aktivácii do hodnoty čistej hodnoty zákazky (a následne pohľadávky) prostredníctvom účtovania do výnosov.

Posúdenie nákladov a výnosov na dôiskontovanie pohľadávky závisí od účtovného zobrazenia. V prípade účtovania prostredníctvom opravných položiek k pohládkam, sa tieto nepovažujú za daňový výdavok a obdobne ani rozpustenie opravnej položky za zdaniteľný príjem.

2. etapa: odovzdanie energetického zhodnotenia a jeho udržiavanie

Náklady vynakladané na kontrolu a údržbu energetického zhodnotenia považované za daňové výdavky a súčasne za zdaniteľný príjem sú považované výnosy z údržby. Obdobne, výnosy z dôvodu zvýšenej energetickej úspory, resp. náklady z dôvodu zníženej energetickej úspory by boli súčasťou základu dane v súlade s ich zaúčtovaním. Definitívne a jednoznačné posúdenie však závisí aj od zmluvnej základne a od spôsobu výpočtu sumy energetickej úspory a sumy jednotlivých platieb.

Posúdenie z hľadiska dane z príjmov na strane subjektu verejnej správy:

Subjekt verejnej správy sa na účely zákona o dani z príjmov považuje za daňovníka, ktorý nie je založený alebo zriadený na podnikanie. Podľa pravidiel účtovania zmluvy o GES u subjektu verejnej správy hodnota energetického zhodnotenia vybudovaného poskytovateľom GES zvyšuje vstupnú cenu predmetnej budovy (§ 29 ods. 1 pri definícii technického zhodnotenia). Náklady a výnosy spojené s účtovaním garantovanej energetickej služby sa považujú za náklady a výnosy spojené so základnou (nezdaňovanou) činnosťou, na ktorej účel tento typ daňovníka vznikol.

10. Finančná kontrola a audit

Každý orgán verejnej správy je povinný vykonávať finančnú kontrolu v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 357/2015 Z. z.“). V zmysle § 7 uvedeného zákona je orgán verejnej správy povinný overiť základnou finančnou kontrolou vždy súlad každej finančnej operácie alebo jej časti (príjem, poskytnutie alebo použitie verejných financií, právny úkon, alebo iný úkon majetkovej povahy) so skutočnosťami uvedenými v § 6 ods. 4 zákona č. 357/2015 Z. z. (napr. rozpočet, osobitné predpisy, zmluvy, rozhodnutia, podmienky poskytnutia verejných financií, atď.).

V prípade, že orgán verejnej správy bude uhrádzať platby za GES poskytovateľovi GES na základe dodávateľských faktúr, pôjde o použitie verejných financií daným orgánom verejnej správy. V takomto prípade orgán verejnej správy nevykonáva administratívnu finančnú kontrolu podľa § 8 zákona č. 357/2015 Z. z. (keďže táto sa vykonáva len v prípade, ak orgán verejnej správy, poskytne, poskytol alebo ak sa poskytujú verejné financie v súlade s osobitným predpisom), avšak aj napriek tomu, že nie je povinný vykonať administratívnu finančnú kontrolu, stále existuje povinnosť vykonať základnú finančnú kontrolu. Základná finančná kontrola je však kontrola vykonávaná do vnútra orgánu verejnej správy, a teda nebude vykonávaná voči poskytovateľovi GES.

V zmysle §19 zákona č. 357/2015 Z. z. je Ministerstvo financií SR, Úrad vládneho auditu a iná právnická osoba podľa § 19 ods. 5 zákona č. 357/2015 Z. z. oprávnená vykonať v orgáne verejnej správy vládny audit, pričom tento môže byť zameraný najmä na ciele uvedené v § 10 zákona č. 357/2015 Z. z. Povinnou osobou bude teda vždy daný orgán verejnej správy, avšak poskytovateľ GES môže vystupovať v pozícii tretej osoby (osoba, ktorá je vo vzťahu k finančnej operácii alebo jej časti dodávateľom výkonov, tovarov, prác alebo služieb alebo akákoľvek osoba, ktorá má informácie, doklady alebo iné podklady, ktoré sú potrebné pre výkon vládneho auditu). V tejto súvislosti tretej osobe prislúchajú obdobné oprávnenia a povinnosti ako povinnej osobe, pričom okrem iného je povinná poskytnúť potrebnú súčinnosť pri výkone vládneho auditu.